

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Při zabezpečování výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných je třeba respektovat platnou legislativu. Jsou to především novela školského zákona č. 82/2015 Sb. a Vyhláška MŠMT č.27/2016 Sb. RVP ZV je s těmito dokumenty v souladu a podrobněji stanovuje podmínky vzdělávání žáků.

Škola vytváří podmínky k využití potenciálu všech žáků s nadáním i mimořádným nadáním v různých oblastech. Učitelé stimulují rozvoj potenciálu žáka včetně nadání různých druhů. Ti, u kterých se nadání projeví, případně mimořádné nadání v některé oblasti, jsou co nejrychleji identifikováni a podporováni. Tato podpora směřuje k uplatnění a dalšímu rozvoji nadání žáka. Kategorie žáků nadaných a mimořádně nadaných a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se prolínají ve skupině žáků s tzv. dvojí výjimečností. Součástí systému školy je vyhledávání a podpora i těmito žákům.

Specifika mimořádně nadaných žáků

- žáci svými znalostmi přesahují stanovené požadavky
- mohou mít problematický přístup k pravidlům školní práce
- mívají tendenci vytvářet si vlastní pravidla
- mají sklon k perfekcionismu
- způsob komunikace s učiteli může být kontroverzní
- mají vlastní pracovní tempo
- vytvářejí vlastní způsoby řešení úkolů, které umožňují kreativitu
- neradi spolupracují v kolektivu, ve skupině
- rychle se orientují v učebních postupech
- rádi řeší problémové úlohy
- žáci s pohybovým nadáním často přeceňují své vlastní schopnosti
- dobře se koncentrují
- mají dobrou paměť
- hledají a nacházejí kreativní postupy, používají kritické myšlení
- v předmětech, které reprezentují nadání žáka, mají zvýšenou motivaci k rozšiřování základního učiva
- mají zvýšenou potřebu projevit a uplatnit své znalosti a dovednosti ve školním prostředí

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou poskytována ve čtyřech stupních podpory.

Třídní učitel spolupracuje se školním speciálním pedagogem při sestavování a vyhodnocování plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP).

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu, ve kterém se projevuje mimořádné nadání žáka za pomoci školního speciálního pedagoga. PLPP nemusí mít písemnou podobu. Před zpracováním budou probíhat komunikační setkání s jednotlivými vyučujícími za účelem stanovení např. metod práce se žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Školní speciální pedagog stanoví termín přípravy PLPP. Třídní učitel seznámí s obsahem PLPP zákonného zástupce, žáka a všechny vyučující, kteří se na vzdělávání žáka podílejí.

IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu, ve kterém se projevuje mimořádné nadání žáka za pomoci školního speciálního pedagoga. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v

§28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Třídní učitel zajistí písemný souhlas a seznámí s obsahem IVP zákonného zástupce, žáka a všechny vyučující, kteří se na vzdělávání žáka podílejí. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o sestavení IVP, zákonný zástupce nadaného žáka po seznámení s vypracovaným IVP, svým podpisem souhlasí s plněním individuálního vzdělávacího plánu. Po podpisu IVP zákonným zástupcem, třídní učitel informuje zástupce školy a ten uloží informaci o poskytování podpůrných opatření do matriky školy.

Pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky je potřeba vnímat jejich specifika. Při jejich vzdělávání musí způsob výuky vycházet z principů individualizace a vnitřní diferenciaci.

- individuální vzdělávací plán, plán pedagogické podpory a jeho pravidelná evaluace
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- vnitřní diferenciaci v některých předmětech
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- podporovat účast žáka v různých soutěžích, olympiádách
- případné souběžné studium nadaného žáka ve vybraných předmětech ve vyšší třídě
- komunikovat s rodiči nadaných žáků
- péče o specifické potřeby nadaných žáků i v oblasti sociální a emocionální

Pravidla pro práci s nadanými žáky v běžné třídě

- učitel ví, co žák zná a dá mu to najevo
- nenutí ho opakovat základní úroveň učiva jen proto, že ji právě probírá se třídou
- místo práce na základní úrovni poskytne mu příležitost činnosti na složitější úrovni
- při přípravě projektů zjišťuje jejich zájmy a bere je v úvahu
- dovolí mu postupovat rychleji, než postupují ostatní žáci
- poskytne žákovi určitou volnost při nakládání s „ušetřeným“ časem
- umožní žákovi možnost vlastního objevování a učit se netradičními metodami, pokud jsou účinné

Zpracováno: Mgr. Irena Krátká, Edita Buřilová